

อิทธิพลของการสื่อสารในการป้องกันยาเสพติดของ
นักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาว ชลลดา สมุทรพงษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาศาสตรพัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-475-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE INFLUENCE OF COMMUNICATIONS UPON DRUGS PREVENTION AMONG
VOCATIONAL STUDENTS IN BANGKOK METROPOLIS

Miss Chonlada Samutpong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-332-475-5

ชลลดา สมุทรพงษ์: อิทธิพลของการสื่อสารในการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขต
กรุงเทพมหานคร (THE INFLUENCE OF COMMUNICATIONS UPON DRUGS PREVENTION
AMONG VOCATIONAL STUDENTS IN BANGKOK METROPOLIS) อาจารย์ที่ปรึกษา :
รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ , 144 หน้า. ISBN 974-332-475-5.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาอิทธิพลของการสื่อสารในการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีทั้งสิ้น 420 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS :

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ปริมาณการเปิดรับข่าวสารของนักเรียนอาชีวศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ส่วนปริมาณการเปิดรับข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติและทักษะการปฏิเสธในการป้องกันยาเสพติด
2. นักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช.และระดับ ปวส. มีทัศนคติ ในการป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน ส่วนทักษะการปฏิเสธ และการมีส่วนร่วม ในการป้องกันยาเสพติดไม่แตกต่างกัน
3. นักเรียนอาชีวศึกษาในสถานศึกษารัฐบาลและเอกชนมี ทักษะการปฏิเสธในการป้องกันยาเสพติดแตกต่างกัน ส่วน ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ไม่แตกต่างกัน
4. ผู้ที่เลือกปริญญาปัญหาเป็นคนแรก และงานที่มุ่งหวัง มีความสัมพันธ์กับ การเปิดรับข่าวสารในการป้องกันยาเสพติดแต่เป็นความสัมพันธ์ในเชิงลบ
5. เพศ สาขาวิชา ระดับการศึกษา รายได้ส่วนตัว สภาพครอบครัว และ การใช้เวลาว่าง มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการป้องกันยาเสพติด
6. สภาพครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว การใช้เวลาว่าง และการศึกษาสูงสุดที่มุ่งหวัง มีความสัมพันธ์กับทักษะการปฏิเสธในการป้องกันยาเสพติด
7. เพศ และสาขาวิชา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ส่วนงานที่มุ่งหวัง และผู้ที่เลือกปริญญาปัญหาคคนแรกมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด
8. เมื่อใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของทักษะการปฏิเสธ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การศึกษาสูงสุดที่มุ่งหวัง และ ความสัมพันธ์ในครอบครัว มีความสัมพันธ์ในทางบวก ส่วนอายุ และ ทัศนคติในการป้องกันยาเสพติดมีความสัมพันธ์ในทางลบ
- 9.เมื่อใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การเปิดรับข่าวสารในการป้องกันยาเสพติด และ สาขาวิชาที่ศึกษา

ภาควิชา ..... การประชาสัมพันธ์.....
สาขาวิชา ..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....
ปีการศึกษา ..... 2541.....

ลายมือชื่อนิสิต ..... ชลลดา สมุทรพงษ์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

4085227328 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION
KEY WORD: DRUGS PREVENTION / VOCATIONAL STUDENTS / BANGKOK METROPOLIS
CHONLADA SAMUTPONG : THE INFLUENCE OF COMMUNICATIONS UPON DRUGS
PREVENTION AMONG VOCATIONAL STUDENTS IN BANGKOK METROPOLIS.
THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. THANAWADEE BOONLUE,
Ph.D., 144 pp. ISBN 974-332-475-5.

The purpose of this research is to survey 420 students in Bangkok Metropolis. Questionnaires were used in collecting data. The objectives of research were 1) To study type of media used in drug prevention campaign among vocational students; 2) To study the attitude upon drug prevention; 3) To study the attitude upon the current drug prevention campaign; 4) To study refusal skill and participation upon drug prevention; 5) To study problems obstacles and threats occur when implementing drug prevention; 6) To compare the attitude refusal skill and participation upon drug prevention between early and high vocational students; 7) To compare the attitude refusal skill and participation upon drug prevention between government and private vocational schools; 8) To study the relationship of demography goal, media exposure, attitude, refusal skill and participation upon drug prevention; 9) To study variables able to explain refusal skill and participation upon drug prevention.

The statistics of research are frequency, mean, t-test, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Multiple Regression Analysis. The data processing is calculated with SPSS for Windows.

The result of the study were as follows:

1. Media exposure is correlated with their participation but is not correlated with attitude and refusal skill upon drug prevention
2. Attitude upon drug prevention is significantly different among those with different educational level.
3. Refusal Skill upon drug prevention is significantly different among government and private schools.
4. First advisor and job desire are negatively correlated with their media exposure upon drug prevention.
5. Sex, major field of study, year-grade, personal income, family type and leisure are positively correlated with their refusal skill upon drug prevention.
6. Family type, family relations, leisure and education desire are positively correlated with refusal skill.
7. Sex and major study are positively correlated with participation but job desire and first advisor are negatively correlated with participation upon drug prevention.
8. Age, family relation education desire and attitude upon drug prevention were four variables able to explain refusal skill upon drug prevention.
9. Media exposure and major field of study were two variables able to explain participation upon drug prevention.

ภาควิชา..... การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา..... 2541

ลายมือชื่อนิสิต..... ชลลดา ชลลดา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ชลลดา ชลลดา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ปรมะ สตะเวทิน ที่กรุณามาเป็นประธานในการสอบ และขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. วิเชียร เกตุสิงห์ ที่กรุณาเป็น กรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งทุกท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยมา ด้วยดีตลอด

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือของคณะอาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บข้อมูลในการทำงานวิจัยนี้

ขอขอบคุณคุณมรกต วัฒนะวิรุณ และเพื่อน ๆ พี่ ๆ ร่วมรุ่นหลายคนในความช่วยเหลือในทุกด้าน ทำยนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดา ซึ่งสนับสนุนด้านการเงิน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย เสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	8
ปัญหาคำถามการวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย.....	9
ขอบเขตและข้อจำกัดในการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับผู้รับสาร.....	14
แนวคิดเรื่องการเปิดรับข่าวสาร.....	17
แนวคิดเรื่องทัศนคติ.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิต.....	25
แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการปฏิเสธ.....	30
แนวคิดการมีส่วนร่วม.....	32
แนวคิดเรื่องจิตวิทยาวัยรุ่น.....	34
แนวคิดเรื่องยาเสพติดกับวัยรุ่น.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. ระเบียบวิธีวิจัย	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	46
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	48
เครื่องมือในการเก็บข้อมูล.....	50
การทดสอบเครื่องมือ.....	50
ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
เกณฑ์การให้คะแนน.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอ.....	55
4. ผลการวิจัย	57
5. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	109
สรุปผลการวิจัย.....	110
อภิปรายผลการวิจัย.....	117
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	130
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	131
รายการอ้างอิง.....	132
ภาคผนวก.....	135
ประวัติผู้วิจัย.....	144

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ.....	58
2. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ.....	59
3. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาขาวิชา.....	60
4. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	60
5. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ส่วนตัว.....	61
6. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสภาพครอบครัว.....	62
7. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัว.....	63
8. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม รายได้รวมต่อเดือนของบิดา-มารดา/ผู้ปกครอง.....	64
9. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม บุคคลแรกที่เลือกปรึกษาปัญหา.....	65
10. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการใช้เวลาว่าง.....	66
11. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม การศึกษาสูงสุดที่มุ่งหวัง.....	67
12. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามงานที่มุ่งหวัง.....	68
13. แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามความบ่อยครั้งของพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน.....	69
14. แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับของพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อมวลชน.....	70
15. แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามความบ่อยครั้งของพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่ออื่น ๆ.....	71
16. แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับของพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่ออื่น ๆ.....	72
17. แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามความบ่อยครั้งของพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล.....	73

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
18.	แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับของพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล.....74
19.	แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามความบ่อยครั้งของข่าวสาร เกี่ยวกับยาเสพติดที่เคยได้รับ.....75
20.	แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับของปริมาณข่าวสาร เกี่ยวกับยาเสพติดที่เคยได้รับ.....76
21.	แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามปริมาณของข่าวสารเกี่ยวกับ วิธีณรงค์ป้องกันยาเสพติดที่ได้ผลกับกลุ่มเยาวชน.....77
22.	แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับของข่าวสารเกี่ยวกับ วิธีณรงค์ป้องกันยาเสพติดที่ได้ผลกับกลุ่มเยาวชน.....78
23.	แสดงจำนวนและร้อยละของสื่อที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า มีผลในการห้ามปรามหรือตักเตือนไม่ให้ข้องแวะกับยาเสพติด.....79
23.	แสดงจำนวนและร้อยละของสื่อที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า มีผลในการห้ามปรามหรือตักเตือนไม่ให้ข้องแวะกับยาเสพติด(ต่อ).....80
24.	แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับของสื่อที่กลุ่มตัวอย่างมี ความเห็นว่า มีผลในการห้ามปรามหรือตักเตือนไม่ให้ข้องแวะกับยาเสพติด.....81
25.	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยจำแนกตามระดับทัศนคติต่อ การป้องกันยาเสพติด.....82
25.	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยจำแนกตามระดับทัศนคติต่อ การป้องกันยาเสพติด(ต่อ).....83
26.	แสดงค่าเฉลี่ยจำแนกกลุ่มตามทัศนคติต่อการป้องกันยาเสพติด.....84
27.	แสดง จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ของทักษะการปฏิเสธเพื่อ ป้องกันตนเองจากยาเสพติด.....85
28.	แสดงค่าเฉลี่ยจำแนกกลุ่มตามทักษะการปฏิเสธในการป้องกันยาเสพติด.....86
29.	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ยาเสพติด.....87
30.	แสดงค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด.....88

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
31.	แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ของปัญหา อุปสรรค หรือภัยคุกคาม ที่พบเมื่อปฏิบัติตนหรือเข้าร่วมกิจกรรมในการป้องกันยาเสพติด.....89
32.	แสดงค่าเฉลี่ยของระดับปัญหา อุปสรรค และภัยคุกคามที่พบเมื่อปฏิบัติตน หรือเข้าร่วมกิจกรรมในการป้องกันยาเสพติด..... 90
33.	ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการเปิดรับข่าวสารกับทัศนคติ ทักษะ การปฏิเสธ และการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด.....92
34.	ทัศนคติต่อการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนอาชีวศึกษา ตอนต้นและตอนปลาย.....94
35.	ทักษะการปฏิเสธ ในการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนอาชีวศึกษา ตอนต้นและตอนปลาย.....94
36.	การมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนอาชีวศึกษา ตอนต้นและตอนปลาย.....95
37.	ทัศนคติ ต่อการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนอาชีวศึกษาในสถานศึกษา รัฐบาลและเอกชน.....97
38.	ทักษะการปฏิเสธ ในการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนอาชีวศึกษาใน สถานศึกษารัฐบาลและเอกชน.....97
39.	การมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนอาชีวศึกษาใน สถานศึกษารัฐบาลและเอกชน.....98
40.	ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันกับ การเปิดรับข่าวสารในการป้องกันยาเสพติด.....100
41.	ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันกับ ทัศนคติต่อการป้องกันยาเสพติด.....101
42.	ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันกับ ทักษะการปฏิเสธในการป้องกันยาเสพติด.....102
43.	ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันกับ การมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด.....103

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
44.	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อให้คะแนนทักษะการปฏิเสธ ในการป้องกันยาเสพติดเป็นตัวแปรตามและเลือกใช้ตัวพยากรณ์ เฉพาะที่มีนัยสำคัญทางสถิติ.....105
45.	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อให้คะแนนการมีส่วนร่วม ในการป้องกันยาเสพติดเป็นตัวแปรตาม และเลือกใช้ตัวพยากรณ์ เฉพาะที่มีนัยสำคัญทางสถิติ.....107

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. แสดงรูปแบบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐบาลในการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด.....	5
2. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะชีวิตและการป้องกันพฤติกรรมที่เป็นปัญหา.....	26
3. แสดงองค์ประกอบของทักษะชีวิตในประเทศไทย.....	29
4. แสดงความสามารถในการอธิบายทักษะการปฏิเสธในการป้องกันยาเสพติดของตัวแปรต่าง ๆ.....	106
5. แสดงความสามารถในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดของตัวแปรต่าง ๆ.....	108